

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

SZABADSÁG

LIBERTY

A legnépszerűbb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

NO. 22. SZÁM.

THIRTY-FIRST YEAR.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szombat, 1922. január 28.

HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

Izgatott a kis ántánt Zita miatt

A közep európai diplomaták vad híreket terjesztettek a tanácshoz.

Szerb mozgósítás.

Zita kénytelen volt a gyermekeit Svájcban hagyni.

PARIS, január 26. — Európa izgatottságát és könnyhívó-egységét mi sem illusztrálja jobban, mint az a dráma, amely Zita volt császárné és királyné legutóbbi svájci útjával kapcsolatban lejátszódott. A kis ántánt hatalmas, mint most kintünk, valóságos táviratvesztés árastották el a szövetséges nagykövetelek tanácsát, hogy vessen véget azoknak az összeesküvésnek, amelyek állítólag Zita és a párt-keleti kifőztek és vegre is akarják hajtatni. A dráma már bevégeződött és az utóbbi napok, hogy a kis ántánt féltelme indokolatlan vaklárma volt, mert Zita Madridban van Alfonzó király vendégeként és készen arra, hogy folytassa az útját a madeirai száműzetés felé.

Az utazással egybekötött izgalom és esakardások csak most kerülnek nyilvánosságra. A svájci kormány tudvalevően, a szövetséges nagykövetelek utasítására tíz nappal megrövidítette a volt királyné svájci tartózkodását. A királyné két nap és három éjszaka át utazott keresztül Franciaországon, miközben még a komornája sem volt vele és egyben a legnagyobb pénzszármány is volt. Poincaré francia miniszterelnök most hivatalosan tudatta, hogy Franciaországban nem volt része a volt uralkodóné szökésében és, hogy semmi köze sincsen, ha a volt uralkodóné pár gyermekeit, amikor Svájcban Madeirába utaznak, keresztülutazzanak Franciaországon.

A Zita zaklatása és az eltűlése attól, hogy Páris értesítse a szövetséges nagyköveteleket, mint munkája volt, amelyet viszont, mint mondtunk, valóságos táviratvesztés árastották el a kis ántánt kormányai. Zita jelenléte teljesen felzavarta a nyugalmukat. A jugoszláv hadsereg titokban mozgósítást kezdtek. A kis ántánt budapesti követei egyre-másra táviratoztak, hogy a Zita jelenléte Közép-Európa békéjét megzavarja. Így azt beszélték, hogy Zita a gyermekeivel Budapest felé mész és újabb karlita államesinyre tesz kísérletet. Jules Cambon, a tanács elnöke egyetlen nap alatt nem kevesebb mint tízenyolc ilyen táviratot kapott különböző diplomatáktól.

A tanács egyes tagjai azon a nézetben voltak, hogy tenni kell valamit Zita ellen, annál is inkább, mert a hírek szerint a fivéré, Sixtus és Xavér szintén részei az összeesküvésnek. Ezért táviratoztak azután a svájci kormányt, hogy ez szonnal rendelje el azt, hogy Zita távozzék az országból. Ekkor Zita csak azt kérte, hogy Párison keresztül utazhassék, mert a fivéréit akar pénzt kérni az utazáshoz, azonban ezt sem engedték meg neki. Mégis sikerült neki érintkezésbe lépni Sixtus és Xavérrel. Kénytelen volt azonban a gyermekeivel egyelőre Svájcban hagyni a nagyanyjával és egyedül indulni utunk. A francia kormány engedélyével azonban a gyermekek a napokban Párisba érnek és innen Madridba, ahol az anyjuk várja őket, hogy velük együtt Funchalba utazzék.

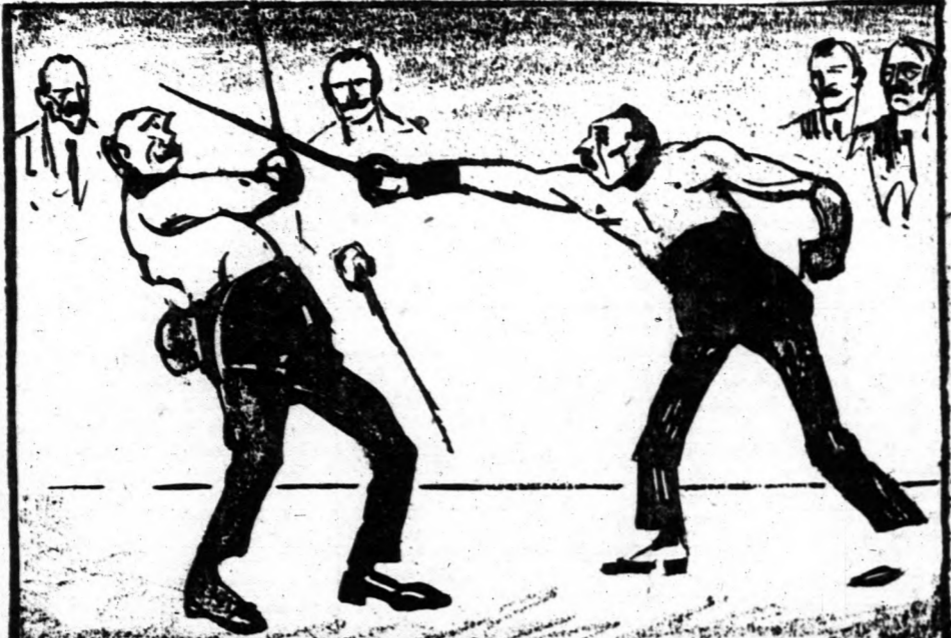
Zita szerint Károlynak nagy anyagi gondjai vannak. A római kölesemből kénytelen élni, míg a szövetségesek az eltársukról nem gondoskodnak.

Zita szerint Károlynak nagy anyagi gondjai vannak. A római kölesemből kénytelen élni, míg a szövetségesek az eltársukról nem gondoskodnak.

ÉNEKESNŐ TÜZHALÁLA A LÉLEGÉTT SZÍNHÁZBAN.

BERLIN, jan. 26. — Dessában, az Anhalti fejedelemség fővárosában, légett a Friedrich színház. Mme. Herding, jól ismert énekesnő, elszűnt a tüzből.

HOGYAN "DOLGOZNAK" AZ URÁK MAGYARORSZÁGON.

HOGYAN DOLGOZNAK A MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Zavargások Egyiptomban

A cairoi tüntetések során százkilencven ember esett el és sok a sebesült.

LONDON, jan. 26. A Starhoz ma délután beérkezett távirati híradás szerint az egyiptomi Cairoból újabb nagy zavargások történtek, amelyeknek során százkilencven ember meghalt és közel ezer ember megsebesült.

A jelentés szerint az angol csapatoknak végre azonban sikerült a rendet helyreállítani.

Ez a zavargás az első, amióta a kormány sikerült elfogni azokat az egyiptomi nacionalistákat, akik bojkottot szerveztek az angol áruelemek ellen. A bojkott előtt és az azt megelőző zavargások folyamán az angol kormány tudvalevően deportáltatta Zagholul pasa nacionalista vezért a következő tönk részével együtt.

A nacionalisták, nyíltan felbátorodva az ir sikerektől, azt követelik, hogy Anglia szabaddítsa fel őket a protektorátus alól és adja vissza Egyiptomnak a szabadságot. Az agitátorok legnagyobb része diákból áll.

MEGNYILT A KOMMUNISTA MERÉNYLÖK TÁRGYALÁSA.

BELGRÁD, jan. 26. — Tegnap kezdtek meg azoknak a kommunis-
táknak a tárgyalását, akiket a Sándor király élete ellen tervezett merénylet összeesküvésében vád alá helyeztek. A harmenéköt vádlott között négy országos képviselő is van.

AZ EGÉSZ VILÁGON CSÖKKENT AZ ÉLELMISZEREK PIACI ÁRA

Ez az árcsökkenés aztán általános csapásként hatott az egész föld mezőgazdaságára. — Ez a válság természetesen legjobban érzhető a kivitelre termelő országok területén.

WASHINGTON, jan. 26. — védelmet vagy segítséget. Sajnos azonban, ezek az óriási gazdasági változások, amelyek a világpiac árainak esékkenését előidézték, sokkal erősebbek, mint a kormányok, úgy, hogy egyetlen egy kormány sem sikerült olyan intézkedést foglaltatni, amely megakadályozhatta volna a áraknak folytonosan mélyebbre süllyedését.

Általában véve a termelés, Európát kivéve, minden kivételre termelő országban csökkent, Európában azonban hátrózzott emelkedett. Az európai gabonatermelés mult évi mennyisége már 238.000.000 bushellal nagyobb, mint az előző évé.

A jelek azt mutatják, hogy Európának még mindig igen nagy lesz a gabonakeresletére legalább is a mostani nyár új terméséig, ha azonban megérkezik majd oda az argentinai és ausztráliai nagy termésátlimány, ami március végére esedékes; a szükséglet alighanem meg fog szűnni és a kereskedelmi sulypontja ezekbe az országokba, meg Kanadába helyezkedik át.

A jelentés többek között ezeket mondja: "Az árak rohamos esékkenése következtében csaknem valamennyi fölösleget is termelő országban szervezett mozgalom indult arra nézve, hogy a kormány nyújtson a termelőknek

NÉMETORSZÁG VIZIUT TERVE

BERLIN, jan. 26. — A Rajna-Majna-Duna csatorna megépítésére szükséges tőke kötvények-
nek összegét sokszorosan meghaladó aláírások érkeztek be.

A hatalmas vállalkozás Európa jelenlegi legnagyobb víziutjává válna. A mult év december végén Berlinben pendítették meg az eszmét és a szükséges összeget 1.200.000.000 márkára irányozták elő. A csatorna a Rajnát és a Majnát a Dunával, vagyis vég-
eredményében az Északi tengert a Fekete tengerrel köti majd össze és a megépítéshez buz esztendőre lesz szükség.

Az első építési részlet 1200 láb emelkedésen megy keresztül és 700 kilométeren hatvan kamarszilip létesítést igényli. Nyolcvan gőzházat létesítenek, amelyek 2 1/2 millió kilowatt erőt fejtenek ki és amelyek évente 3 millió márká megtakarítást fognak színháználban jelenteni.

A csatorna egész hossza 3437 kilométer lesz és 1500 tonnás hajók járhatnak majd rajta.

A német ipar összes ágai érdeklődnek a hatalmas tervben.

Hiábavaló Amerikának részvétele

Európa tanuljon meg először a saját lábán járni, mondják az illetékesek.

NAGY HADSEREGEK.

Borah szenátor a versaillesi béke ellen.

WASHINGTON, jan. 26. — A lefégyvezési konferenciának egyik külföldi delegátusa szerint az esetben, ha az Egyesült Államok nem lesz hajlandó résztvenni a génuai közigazdasági konferencián, Európa meg fogja tanulni azt, hogy a saját lábán kell járnia. Az illető meg van arról győződve, hogy az amerikai kormány vissza fogja utasítani a génuai meghívást.

Szerinte ez a visszautasítás nem azt fogja jelenteni, hogy a konferencia tervét ábahagyják, hanem inkább azt, hogy a tanácskozást áprilisra elhalasztják. Azt hiszik azonban az itteni kiküldöttek, hogy az Egyesült Államok megfigyelőket feltüntetni küldeni fog a konferenciára.

Valószínű, hogy Harding elnök már holnap nyilatkozni fog a génuai konferencia dolgában. Az itteni beavatottak szerint az amerikai kormány négy szempontot ajánl az európaiak figyelmébe, ha a gazdaságukat helyreállítani akarják. Ezek:

Először: le kell szállítani a hadügyi kiadásokat, amelyek az adózók rettenetes megterhelését jelentik, és az eredményességét, hogy a munkaképes emberek millióit vonják el a termelő munkától.

Másodszor: a költségvetések rendbehozatala, a felesleges kiadások kiküszöbölése, a rendszeres, igazságos adóztatás.

Harmadszor: a papírpénzek oktatlan kibocsátásának, mint rendszernek megszüntetése.

Negyedszor: rá kell jönniük arra, hogy Európa lábraállítására Németország lábraállítását nélkül el nem képzelhető és ezért gyorsan rende kell hozni a hadikar-pótlási problémát.

Borah szenátor a külföldi adósságok konverziójának javaslatáról beszélve a szenátusban, kijelentette, miképpen Amerika hiába venne részt Európa talpraállításában mindaddig, amíg a versaillesi békeszerződést meg nem változtatják.

NYUGVÓHELYEN BENEDEK PÁPA

Cox ismét megszólalt Daytonban

A volt elnökjelölt alaposan lekritizálta a volt ellenfele kormányát.

CIRKUSZI MÓDSZER.

Különcök Lodge szenátor működését tartja veszélyesnek.

DAYTON, O., jan. 26. James M. Cox volt kormányzó és demokráta elnökjelölt az elnök-választás óta tegnap este szó-
lalt meg először az itteni Jackson banketten, amelyen ezer-nyolcszáz ember vett részt. Rajta kívül még Pomerene ohioi és Harrison missourii szenátorok is beszéltek.

A volt elnökjelölt természetesen alaposan lekritizálta a Harding kormány működését és eredményeit. Ami a kormány közgazdasági politikáját illeti, különösen lesújtó ez a kritika. Azt mondta Cox, hogy a kormány valóságos cirkusz-módszereket alkalmazott a gazdasági politikájában, amelyek azonban eredményeket nem hoztak.

Alaposan lekritizálta Lodge szenátorok és szenátorok egyike főke a jelen bizonytalan állapotainak és a washingtoni konferencia megállapodásaival kapcsolatban oly titkos megállapodásokat létesítette, amelyeknek káros eredménye csak később fog majd kitünni.

Egyben kijelentette, hogy a Nemzetek Ligájának csak olyan híve, most, mint volt 1920-ban az elnökválasztás idején. Az után bőven megemlékezett az ohioi állami politikáról is, szintén nem a leghizelgöbben.

Munkabarátság szervezés

Egy táborba hozzák azokat, a kik a munkások ügyével rokonszenveznek.

CHICAGO, jan. 26. Tizenöt nagy vasutas szervezet elhatározták, hogy egyetlen nagy koalíciós szervezettel szervezzék meg munkázataikat, akik a munkásság-
gal szemben rokonszenvet éreznek. Az erre vonatkozó nagy konferenciát február huszadikára hívták egybe és már szétküldték a meghívókat.

A szervezés célja elősegíteni a munkásság harcát és arra igyekezni, hogy tekintet nélkül a pártállásra, olyan emberek kerüljenek a közhatalokba, a kik a munkássággal rokonszenveznek. Meghívták a szocialista pártokat, a Farmer-Labor pártot és a Nonpartisan League-t is.

MEGVALÁSZOTTAK MÁR- EZ ÚJ POLGÁRMESTER.

KANSAS CITY, jan. 26. — Sam B. Strother ügyvédet választotta meg új polgármesterré a városi tanács, a hivatali helyiségében várakolva elhunyt James Cowgill volt polgármester meg le nem járt szolgálati idejének tartamára. Mr. Strother szintén demokráta párti, mint előde.

VESZÉLYESEN TERJED AZ INFLUENZA NEW YORKBAN

NEW YORK, jan. 26. — Dr. Louis I. Harris, az elhárítható járvány-ügyek igazgatója jelenti, hogy a legutóbbi 24 órában 191 újabb influenza esetet jelentettek be, továbbá 112 tudógyulladást.

MEGHATÓVOLT A SZERTARTÁS

Szent Péter bazilikája alatt a nagy kriptában nyugodnak hült tetemei

ROMA, jan. 26. — XV. Benedek pápa holttestét ma délután nagyszérien ünnepélyes gyászompával helyezték a kriptába.

A pápa holtteste, hármaskoporsóba helyezve és a főpapi ruhába öltözve, a Szent Péter bazilika alatti hatalmas kriptában fekszik, a bejáratnál jobbra. A mezős és századok által szentelt szertartásnak csak a szent kollégiumának, a pápai udvartartásnak, a pápai nemességnek és a diplomáciai testületnek a tagjai voltak a szemtanúi.

A Szent Péter egyház hatalmas bronzkapuit délen bezárták és ilyenképen véget vetettek annak a hatalmas emberáradatnak, amely három nap óta srünét nélkül vonult el a pápa ravatala előtt. A szertartás azzal kezdődött, hogy a holttestet a szentség kápolnájából a kórus kápolnájába vitték át. A koporsót azok a pápai szolgák vitték, akiknek a pápa életében az volt a kötelessége, hogy ünnepélyes alkalmakkor a trónján ülő egyházról a vállukon szállítsák.

A menetet a vatikáni papsága nyitotta meg, fáklyával a kezükben és az Exaltabunt Domine gyászdalt énekelve. A koporsó mellett a svájci testőrség, a pápai testőrség és a pápai rendőrség legényei haladtak. Amikor a menet elvonult, a Julia kápolna éneklése, biborba öltözve, a Miszereret énekelte. A nemcs testőrség tagjai, fényes díszruhákban adták meg a díszőrséget, míg maga a koporsó azzal a vörös damaszt terítéssel volt lefedve, amelyen ravatalon nyugodott. A koporsó után Zampini fősekrestyén következett, majd a pápai főudvarmester s a többi világi méltóságok. Azután jöttek a főpapok vörösben és feketeben, majd a keresztes lovagok a nagy középkori egyenruhájukban és a vatikáni fegyveres erő parancsnokai a rangjuk szerint.

Közben a szent kollégium tagjai és diplomaták bevonultak a kórus kápolnájába és a rangjuk szerint foglalták el a helyeiket. A kórus helyének közelében Merry del Val camerlengo és Gasparri bíboros helyezkedtek el.

Amikor a miszeret elhangzott, a pápa holttestét behozták, újból énekeltek az Exoribant Domine gyászdalt, majd az In Paradisum következett.

Azután az abszolúció ünnepélyes szertartása folyt le, amely alatt az Ingridia és a Sicut Servus gyászdalokat énekeltek. Amikor az utolsó akkordok elhangzottak, a pápa holttestét betették a ciprus koporsóba és a Vatikán major dómsa fehér szelyemmel takarta el a halott árca és ősi szokás szerint behelyezte a koporsóba azokat az érmeket, amelyek a pápa uralkodása alatt vertek. Frascati bíboros, az első azok között a bíborosok között, akiket Benedek nevezett ki a holttestet arannyal szegett bíborral fedte be és elhelyezte a holttest lábánál azt az írást, amely a pápa történetét foglalta magában.

Az abszolúció után lepecsételték a leserfolták a koporsót. A cipruskoporsót betették egy ólomkoporsóba, amelynek végeit leforrasztották, majd az egészet betették a keményfa koporsóba, amelyet szintén lepecsételték.

Erre azután fakeszertet tettek, a pápa cimert és tiaráját és latin felírást: Itt nyugszik XV. Benedek pápa, élt hatvanhét évet, ült Szent Péter trónján hét évig és meghalt 1922 január 22-én.

Azután levitték a holttestet a kriptába, megadták annak a végső abszolúciót és ott hagyták az örök álmot aludni.

MACKINAW CITY, Mich., január 26. — A Duluth, South Shore & Atlantic társaság egyik személyszállító vonasa a Chief Wawatam nevű gőzkompon a Mackinac szoroson volt átkelőben, amikor a gőzkompo befagyott a torlódó jég között, és minden erőfeszítés dacára is nem tudott tovább haladni. A vonat mintegy száz utas volt, akik immár a második éjszakát töltik a jég közé szorult gőzkompon. A komp Mackinaw Cityből St. Ignace városba akart átkelni, a mikor a jég odaszorította torlódásai közé. A komp több sikertelen kísérletet tett a kiszabadulásra. A merészebb utasok neki-
válták a jégnek és gyalog menekültek ki csak mintegy egy mérföldnyire fekvő városba, az utasok legnagyobb része azonban inkább a kompon maradt, mely szerencsére el van látva egy hétre való élelmivalóval, úgyzintén fűtőanyaggal is, úgy hogy a jég közé rekedt utasok szükségét nem szenvednek. Kártya és olvasnivaló is akad, nem hiányzik hát a szórakozás sem. Ha pedig valaki mégis nagyon elunna magát: egy kis egészszéges téli sport, egy mérföldnyi gyaloglás árán megszabadulhat a váratlan fogságból. St. Ignace városnak egyik szállítóegye megkísérelte, hogy postát és utasokat visz át a szoroson, de a jég olyan rugós és sziklás torlódásokban ragyogott meg, hogy keresni járnival nem lehet rajta kereszttel menni.

AZ ÉV SZENZÁCIÓJA A SZABADSÁG NAPTÁRA

MAGYAROK AMERIKÁBAN

A VERHOVAYK PORTAJÁRÓL.

Kik az igazán Verhovay tagok Perth Amboyban. — Válasz az álv. Verhovay tagok nyilatkozataira.

Egy hosszule eresztett nyilatkozat jelent meg a sajtóban a perth amboyi 120-ik fiok nevében Katona János elnök, Olla Sándor alelnök, Salavin Vince pénztárnok, Káposztás Antal titkár, Tókóli János ellenőr, Horváth Gyula jegyző aláírásával. A nyilatkozatban a választásnak nem megfelelő módon lett beállítva Török Sándor tagtársunk szereplése, s tves a Máthe László főelőnkre vonatkozó állítások is.

A ténnyalás a következő:

Török Sándor, mint jó Verhovay taghoz illik, elment a Verhovay Szociálgazdasági tanácsot kért, hogy miként lehetne megmenteni a 120-ik fiokot a Verhovay Egyetel számára, mert a fiok tagjai néhány közmisert igaztó bujgatóján folytán nem akar eleget tenni az alapszabályokban előírt korszerinti fizetésnek. Főelőnk azt a tanácsot adta, hogy lépjen érintkezésbe azokkal, kik hajlandók magukat az egyetel törvényeinek alávetni, és hívja össze, — mint olyan tag, ki a korszerinti fizetésnek teljesíti — a fiok azon tagjait, kik hajlandók a korszerinti fizetést teljesíteni és az összejött azon tagok közül, kik díjakat a központonál letehető helyrezték, válasszék meg a tisztikart. A megválasztott tisztikar kérelmezte azután főelőnkől a jelentésként törölt tagok jogainak való visszahelyezését.

Török Sándor a tanács szerint jött el. December 2-án meg tartott a rendkívüli gyűlés azon tagok részvételével, akik meg tagjai voltak a 120-ik fioknak, mert már a többi tagok törölve lettek. Erre a gyűlésre meghívattak a főelőnk is, hogy segítségére legyen azoknak, akik a fiok megmentésére fáradoznak. De megjelentek a korszerinti fizetés ellen igaztók is vezérellek. Káposztás Antallal az előnk.

A gyűlés szabályszerűen megtartott és megválasztotta az új tisztikar, melynek mi alulírtok vagyunk a tagjai.

Most pedig örömmel hozzuk nyilvánosságra, hogy most már 48 tagvételre alá magá a korszerinti fizetésre s ma már ez a 48 tag képezi a 120-ik fiokot s mi tartunk igényt a 120-ik fiok ügyeinek vezetésére, mert mi vagyunk a törvényes igaztók, kik jogainkat el nem veszítettük, illetve visszazertük.

Becsületes működésünkkel arra törekedünk, hogy törölt tagjainkat visszahelyeztessük jogjaikba. Természetesen ez csak úgy történhet meg, ha a felvezetett tagok miké előbb jelentkezők, mert ha a legközelebbi gyűlésünkön nem jelennek meg, akkor már meg a mi jóakaratu törekvésünk is meddő marad, mert hat hónap után a visszahelyezés nem megy olyan könnyen, mint most. Tegyük ugy, mint New Brunswickban tették, hogy a tagok nagyszámúra már álvették magat az új fizetési rendszernek.

A Káposztás Antal és társai által a nyilvánosság előtt meghurcolt Máthe László főelőnk részére köszönetnyilvánítást tettünk, mert ő csak nemes hivatásának tett eleget akkor, midőn velünk együtt arra törekedett, hogy a perth amboyi fiokot megmentsé a hatalmas Verhovay egyetel számára.

Siessenek a perth amboyi testvérek zászónál rá, mert mi megmentettük a 120-ik fiokot a töröléstől és vagyont megmentjük a törvény segítségével a jogszertű fiok számára. Perth Amboy, N. J. 1922. január 21. A 120. fiok tisztikara: Kugya Lajos elnök, Tóth János titkár, Fridrich Ferenc pénztárnok.

NEGYVEN ÓRAI SZENTSÉG-IMÁDÁS PITTSBURGHAN.

PITTSBURGH, Pa. — A negyven órai ájtatosság január 15-én vette kezdetét a pittsburghi római katolikus magyar templomban. Az első misét Varga István plebános mondta és kitételé számára az ottárisztszert. 9 órakor nagymisét volt, melyet dr. Martinovich Sándor, az új connellsvillei plebános celebrált. Este fél nyolc órakor Szabó Miklós homesteadi gör. kath. plebános prédikált nagy hálással. Utánánál adott.

Hétfőn Csakmány László, volt pittsburghi segédlelkész mondott prédikációt, aki átutazóban volt Pittsburgban keresztelt New Yorkba és készséggel vállalkozott a prédikáció megtartására.

Kedden dr. Martinovich Sándor mondott igen tartalmas szentbeszédet. A körmenetben a szentszert Szabó János gör. kath. plebános vette, áldást pedig Herkel ambrúgei plebános osztott.

A hívek állandón nagy számban vettek részt az ájtatosságokban és szofoltság volt tele mindig a templom

AZ ITALOZÁSNAK ISMÉT KÉT MAGYAR ÁLDOZATA VAN

Horhauser Sándor három övessel leterített Kohajda Mihályt.

MÉG EL A KÓRHAZBAN.

Az után agyonlötöte önmagát.

GRANITE CITY, Ill. — Ujjabb szomorú szenzációja van a granitte cityi magyarságnak. Heves őrösszállalkozás után Horhauser Sándor háromszor rálötö Kohajda Mihályra, akit életveszélyesen megsebesített. A lövöldözés után emelkedett és nem tudtak ráltalálni. Harmadnap azután megtalálták a lakása mellett levő szesz kamrában, hol tart.

Horhauser, akit "Fektri" néven ismertek a magyarok, egész este együtt üdögölt Kohajda Mihállyal. Már itt volt mind a kettő, amikor beferték Szepest István szalonjába, ahol szóvaltasba keveredtek egymással. Eleinte halkán vitatkoztak és a vendégek csak akkor lettek figyelmesek, a mikor Horhauser odakiáltott Kohajdának, hogy jöjjen ki az utcára, ott majd megmutatja ki a legény. Kohajda ki is ment, de vesztére, mert néhány pillanat múlva három lövés találta és Kohajda eszméletlenül rogyott össze. Az össze-futott szomszédok visszavitték a szalonba és az előhívott mentők beszállították a kórházba, ahol sebesülését életveszélyesnek jelentették ki az orvosok.

Horhauser holtestét a lakása melletti szesz kamrában találták. Ugy látszik, a lelkiismerete nem hagyta nyugodni s agyonlötöte önmagát is.

Horhauser legényember volt, aki nemrégiben pár száz dollár örökséget kapott Magyarországból és azt elmulatta. Granite Cityben kiterjedt rokonság gyászolja.

A NEWARKI REF. EGYHÁZ ÚJ LEKÉSE.

NEWARK, N. J. — A neworki magyar református egyház pályázat hirdetett a lemondás folytán üresedésben lévő lelkési állásra. Az egyháztanács több pályázót közül meghívta Malacsi József ref. lelkész választotta meg. Kinek megválasztása általános meglepedést váltott ki az egyháztagok között. Malacsi József, a ki a bloomfieldi teológiát végezte, két év előtt lett pappá szentelve, állásait február 10-én fogja elfoglalni, addig Rókus bloomfieldi teológus fogja a vasárnapi istentiszteleteket végezni.

ISTENTISZTELETEK.

A Beaver Falls, New Brighton. Pa. és környéki r. kath. hívek számára.

PITTSBURGH, Pa. — Varga István pittsburghi r. kath. plebános nagy elfoglaltsága miatt karácsony óta nem végezhetté egyházi szolgálatot a beaver fallsi és környéki kath. magyarok közt, s most ezután is szives tudomásukra kívánja hozni, hogy most vasárnap, január 29-én este 7 órakor prédikációt és litániát tart a szamukra a polyak templomban s a jövő hét folyamán részeseit őket a házzentelésben is.

ESKÜVŐ.

GRAND RAPIDS, Mich. — Január 7-én esküdték örök hűséget a hajdubászményi szül. Várady József, Engli Lajos és neje bájós leányának Marikának. A násznagyit tisztelet Molnár Miklós és neje, továbbá Kovács Mihály és neje vállalták. Lakatos Lajos koszaros. Vőfély Molnár Margitka volt. Az esküvő után a menyasszony szüleit háznál lakoma volt, amelyen jobaráttak vettek részt és az ifjupárt jókívánásokkal halmozták el az új élet küszöbén.

KÖHÖG? HASZNÁLJON Kárpáti Fenyő Mell és Tüdő Balzsamot.

A legjobb nyári köhögés, mellfájás, rekedtség, légszűrés, nehéz lélekzés, mellrátyagulatadás, hüvely és a tüdő összes megbetegedései ellen. Igy hat tanácsos, hogy minden háznál legyen!

Egyedül kapható és megrendelhető:

GERZSENYI
Magyar Gyógyszerárhán:
11201 BUCKEYE ROAD,
CLEVELAND, O.

AZ ÉHSÉG VITTE A BETÖRÉSRE A SZEGÉNY THOMAS ZIPARSKYT.

A Fisher Bros. fűszereségg Payne avenuei üzletébe akart betörni, hogy valami élelmiszer lopjon, azonban poruljárt a szerencsétlen.

A rendőrség feljegyzése szerint az éhség volt az oka annak, hogy Thomas Ziparsky a betörő akart lenni.

A szándékának kivételében azonban egy revolvergolyó megakadályozta akkor, amikor egy fűszerüzletbe akart betörni. Állítólag azért, hogy ott élelmiszer lopjon magának.

Amikor a rendőrök felzedték és bevittek a városi kórházba, csak annyit mondott: "Éhes vagyok. Hosszu idő óta munkanélküli lézengék és emi akartam. Nemsokára talán önk is ebben a helyzetben leszek."

Ezek a szavai is azonban alig voltak hallhatóak, mert a golyó összeroncsolta a szerencsétlen betörőjelöltnek az állkapcsát.

Ziparsky, aki 35 éves és 1629 E. 38-ik utcában lakik, a hír szerint ötlen és rokanai síncserek Clevelandban. A Fisher Bros. cégnek Payne avenuei üzletébe akart betörni, amikor a golyó érte.

Victor Moss, aki az üzlet felől lakik, hallotta az üvegcsöppölést és kisetett a tűzlepcsőre, meglátta, hogy mi a baj. Láttá, hogy egy ember nagyban fejezett az üzlet ajtaját. Rákijátott, hogy tartja a kezét. E helyett azonban Moss szerint az ember zsebhez nyúlt, mire Moss rálöt.

NAGY CSÖKKENTÉSEK A HADSEREG ÉS A TENGEREZSET KIADÁSAIBAN

A kongresszus legalább száz millió dollárt készülv levőni a tengerészlet kiadásából. — A hadsereg létszámát is száz-ezerre fogja leszállítani.

WASHINGTON, jan. 26. — A kongresszus nagyban készülvődik, hogy egy a hadsereg, mint a haditengerészlet kiadásait gyökeresen csökkenteni fogja.

Ez a csökkentés nagyobb lesz, mint amintőt a washingtoni konferencia akármelyik Amerikához hasonló nagysága hatalom feyverkezésének csökkentését terbe vet. Bizonyos, hogy a csökkentésre a közvetlen alapot és érvet a lefegyverzési konferencián mar elfogadott megállapodások adják meg. Nem kevésbé nagy hatással van azonban erre az elhatározásra az egész ország népének közvéleménye is, mely minden vonalon való takarekosságot megállapodások adják meg. Nem kevésbé nagy hatással van azonban erre az elhatározásra az egész ország népének közvéleménye is, mely minden vonalon való takarekosságot megállapodások adják meg.

Kelley, michigani képviselő, a képviselőtestület költségvetési bizottság előke szerint a haditengerészlet kiadásainak csökkentése nem lesz kisebb száz millió dollárnál, a hadsereg létszámát pedig 150,000-ről 100,000-re fogják leszállítani. A tengerészlet kiadásokat a legnagyobb megtakarítást a hajók számban csökkentéssel érke el, hogy kevesebb lesz a szolgálatban lévő hajók száma és kislejteznek egy esomó olyan hajót, amelyet most a védelem második vonalában tartottak állandón készenlében. A hadseregél viszont a takarekosságot a létszám-csökkentés teszi majd lehetővé. Juliusra a hadsereg megrint nem lesz, magarell létszám, mint a háboru előtt volt. Vannak ugyan a szénátusban sokan, akik 75,000 főre szeretnék leszállítani a hadsereg létszámát, de nem valószínű, hogy ezt megtegyék. A törvény 150,000 főre lette a létszám maximumát, a mostani tényleges létszám pedig 100,000. Nem valószínű, hogy 100,000 főnél kisebbé tegyék, azt.

SZABADSÁG Nyomdai Műintézete

A legmodernebb berendezésű magyar nyomda Amerikában, ahol a nyomdászok legújabb tartományban szoktatottak a legújabb 105 alatti, a legújabb dívtetőben húzódnak.

REMÉNYI JÓZSEF VISSZAÉRKEZETT

Reményi József, aki közel hat hónapig tartózkodott közép Európában s főként a visszavándoroltak s az Amerikába mentálétek tanulmányozta, visszaérkezett tanulmányújáról. Visszaérkezése alkalmával amerikai és magyar körökben egyaránt szivesen üdvözölték s örömmel vették azon igaztértek, hogy a közel jövőben tapasztalatairól előadásokat fog tartani.

Lorain Pharmacy Co. A GERZSENYI PÉTER magyar patikája

4322 Lorain Ave. a West 44-ik utca sarkán, Cleveland, Ohio

700-702 Huron Road Cleveland, Ohio

CLEVELANDI K-R-Ó-N-I-K-A

SAMUEL MATHER KÉT ÉS FÉL MILLIÓ DOLLÁRT ADOTT A WESTERN RESERVE NEK

Cleveland leggazdagabb emberének nagyszerű ajándékát hálás szívvel fogadta az egyetem.

AZ ORVOSI FAKULTÁS KAPJA.

A régi orvosiskola helyett egy sokkal modernebb épületben fogják elhelyezni az intézetet.

Samuel Mather, Cleveland leggazdagabb embere, aki nemes szülyi adományairól különben is híres, két és félmillió dollárt adományozott a Western Reserve egyetemnek abból a célból, hogy az Ohio Varnish Co. füzetermésztől kirabolják, amikor ez a heti payroll viszi.

A négy ember autombijára ott állott meg a társaság telepe előtt, miközben az alkalmatlanságok felvették. Valaki azonban gyanúra kanyarott és a rendőrökert telefonált, akik körültekerték a jómadarakat és elfogták. Az egyikük az, aki az autót hajtotta, elszaladt, míg a többi ellen tiltott fegyverviselés és jogos vagyon alapján indult meg az eljárás.

ÖNGYILKOSSÁ LETT EGY CLEVELANDI MAGYAR EMBER

Domokos József agyonlötöte magát, mert álmatlanságban szenvedett.

ÉJJELEI ÖR VOLT. Özevgye és három árva gyermeke.

A Lakewood Engineering Co. W. 745th St. és Lorain Avenue sarkán lévő telepen öngyilkosságot követett el az éjjeli ör. Domokos József, aki a 2097 W. 44th streeten lakott családjával.

Domokos agyonlötöte magát szolgálati revolverével röviddel azután, hogy szerdán este megérkezett a gyártelepre. A golyó halántékába hatolt s nyomban megölte az életunt magyart.

Öngyilkossága okául nem tud mást felhozni a felesége, mint azt, hogy álmatlanság gyötötte régóta.

Domokos 54 éves volt. Özevgye és három gyermeke, valamint kiterjedt rokonság gyászolja.

HALÁLT KÉR AZ ÖREG KRANTZ HEGEDÜS EDÉRE

A "szemet szemért — fogat fogért" elvet szeretné megvalósíttatni Addams bíróval.

MÉG NINCS DÖNTÉS.

Addams bíró véletlenséggel történt dolognak tartja a szurást.

Hegedüs Edé, aki a Kennard Schoolban halálra sebezte egyetem tanárával, a kihallgatásuk után megjelent a tárgyalótérben, Bernard Krantz és a felesége, a megölt gyermek szülyei. Az agg házaspár jelenetét rögtönzött a bíró előtt.

Krantz, aki már öszülő ember, leborult a bíró lábát elé s muszakiszidó nyelven kezdti könyörgödni. A bíró tölméseot hivatott, hogy megtudhassa, mit mond Krantz.

"Fejet fejért. Az én fiam meghalt, ez meg tovább éljen, No, sir", tolmácsolták Krantzot.

"Ó, bíró ur, folytassa, legyen igazságos. Ez a fiu megölte az én fiamat, öljék meg őt is."

Majd megmutatta Krantz, hogy hogyan szurta oldalba az ő jó fiát Hegedüs Edét.

A bíró vizsgálatla az öreg házaspárt. Kijelentette, hogy Hegedüs Edé az ő véleménye szerint nem akarhatta megölni Alfredot, még ha szántandék-kal szurta is meg. Csak sebet akarhatott rajta ejteni.

FÉRFIAK

bármily messze is lakjanak Clevelandtól, bizalommal forduljanak

KEPES
Megvaltó Gyógyaszerárhán:
2017 W. 25 ST., CLEVELAND
ahol a legnagyobb titoktartás mellett a legjobb kiszolgálásban részesülnek.
A legregibb magyar Patika s West oldalon. hsp all

REMÉNYI JÓZSEF VISSZAÉRKEZETT

Reményi József, aki közel hat hónapig tartózkodott közép Európában s főként a visszavándoroltak s az Amerikába mentálétek tanulmányozta, visszaérkezett tanulmányújáról. Visszaérkezése alkalmával amerikai és magyar körökben egyaránt szivesen üdvözölték s örömmel vették azon igaztértek, hogy a közel jövőben tapasztalatairól előadásokat fog tartani.

KÖHÖG? HASZNÁLJON Kárpáti Fenyő Mell és Tüdő Balzsamot.

A legjobb nyári köhögés, mellfájás, rekedtség, légszűrés, nehéz lélekzés, mellrátyagulatadás, hüvely és a tüdő összes megbetegedései ellen. Igy hat tanácsos, hogy minden háznál legyen!

KÖHÖG? HASZNÁLJON Kárpáti Fenyő Mell és Tüdő Balzsamot.

A legjobb nyári köhögés, mellfájás, rekedtség, légszűrés, nehéz lélekzés, mellrátyagulatadás, hüvely és a tüdő összes megbetegedései ellen. Igy hat tanácsos, hogy minden háznál legyen!

GERZSENYI Magyar Gyógyszerárhán

11201 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

M MAGY

EZERKE EZER

A miniszteri száz visszata

BUDAPEST

ig a zsugorított komoly munkameziasziaren előbb végreje beérkező jele állapították. statisztikai a gyon megvá sokkal kevesse fogva boldvegy miatt az neyek

kommunista

mények ell 1800 embe

elfelejtétek

de szerint te nek az ügyel leggyorsabbak Ugy Vácra, valamint Máv együtófog miniszteri me és ezek már kájkukat. Mink átvizsgáltak e kedtek.

1200 ember

amert szett tartozott, ez szabadult ki, ellített ügyet és 160 távozó visszatarattak több, 70-et is gyűjtőfogházhoz mozgott azok kiknek ügye vizsgálni. It fogják még többi már ott. Nosztrán 26 pl dudt, 4 marad b foglyok a f fogházában, másikból 10-

Mindazonk

kinek szá sárolt azoz kedtek, az niszteriumb

ahol két héte

rák vizsgálni a miniszter el teni. Körülí gy va. Az e ból arra lehet hogy a feltér közül legalab ban szabadiá történni.

SZ NYO

700-7

CLE

700-7

CLE

700-7

CLE

Az igazi vérrokonok

MIS HIRDETESEK

ARSZABASA.

KERESTETES, MUNKAT NYER... HAZASSAGI HIRDETES... LEVELEZES, UGYNOKOK...

JOL BUTOROZOTT SZOBOK

EGY BUTOROZOTT SZOBA minden kenyelemmel ellata...

EGY SINOSAN butorozott szoba privát hanzal furdovel...

Cincoas berendezett utcai NAGY BUTOROZOTT SZOBA...

KERESTETES. JEREMIAS PETER Szabolcsmegye...

BALAZS LASZLO Górnymegye, alsószabai földmet keresem...

KERESSEM BALASKO JANOS földmet, Bihar megye...

KERESSEM J. E. BIROT, aki 1920-ban 103 E. Jersey Streeten...

HAZASSAG. 38 EVES OZVEGYASSZONY, 20.000 dollár érő háza és grocery üzlete van...

LEVELEZES. SZERETNEK OLVAN PANKOLAT aradmegye, Clevelandban lakó...

ELADÓ ÜZLETEK. HAT SZOBAS HAZ kőpincével, villanyvilágítás, nagy konyha...

MAGYAR ES TOTLAKTÁ VIDÉKEN régóta fennálló vendéglátó betétség...

RENDEKIVULI ALKALOM! Detroitban, a magyar negyed közepén egy kitűnően felszerelt szüneteltetési hely...

ÜZLETI ALKALOM. Egy kifizetett lot

ELARUSITOK. Három 11 éven felüli embert keresünk...

ARANYOZOK KERESTETNEK. Aranyozók kerestettek...

MUNKANÉLKÜLI EMBEREK. Szép keresetű embereket keresünk...

MUNKAT NYER - NŐ. AZ OHAZABOL felvett előtt PERFEKT KOMOLY VALLALKOZÓ tervekkel...

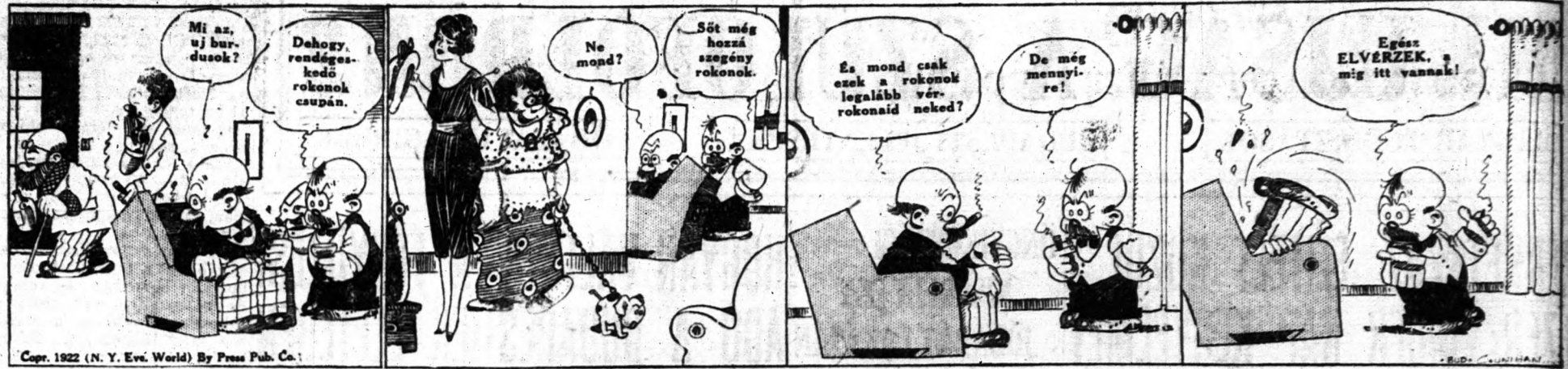
MUNKAT NYER - NŐ. OHAZABOL MOST KERESZTETT fiatal magyart...

MUNKAT NYER - NŐ. KÖZÉPKORI gyermekes nő házákat keresünk...

KIADÓ LAKASOK. OTSZOBAS EMELETT LAKÁS olcsón kiadó...

BUTOROZOTT SZOBOK. EGY SZEP minden kenyelemmel ellátott butorozott szoba...

A CSALÁDI ÉLET GYÖNYÖREI.

Courtesy of Cleveland "News"

FARMOT VIENNA SZANDEKOZOK PIGYELÁRBE: Ha akarja tudni, hogy hol lehet 30 tarmot venni...

ELADÓ FARM. Körülbelül 100 akres, Clevelandtól 20 mértőlányire keletre...

ELADÓ FARMOK. Louisiana, magyará és német colonia. Pionon föld 417-107 \$20-ig akerte...

ALAPITSA MEG egy jó farmvétel. Itt kitűnő alkalom kínálkozik...

VERES TESTVÉREK. 10302 BUCKEYE ROAD CLEVELAND, O.

BÉREBEADÓ FARMOK. 140 AKERES szőlő és 300 termő farmot bérebeadom...

JOGI TANACS. H. E. VARGA UGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS

Kovács M. Andor UGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS

W.H. SCHWARTZ Előző magyar ügyvéd...

Springer Andor karmester. Szindarabok betanítására...

ÉLETMENTŐ. Ezen kiválandó értékes és tanulmányos könyv mindkét nem által...

CSIZMADIA JÁNOS AMERIKA MAGYAR UGYVÉD.

D. B. STONE Magyar nyelvű ügyvéd.

Alfréd Sáfrán Magyar Ügyvéd.

CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD Gottlieb Lajos

Dr. A. PEŠENLEHNER Magyarországon, Angliában és Amerikában vészt

Dr. A. PEŠENLEHNER OGYVÉD

VEGYES. Telefonáljon a város bármely részéből

FRANK G. NUNN TEMETÉS-RENDEZŐHOZ

Dr. A. V. Weinberger daytoni neves magyar orvos-sebész

Maláta és komló 55-FÉLE

PAR-EX MALT CO. 3412 LORAIN AVENUE, CLEVELAND, O.

PAPP GROCERY CO. 681 S. MAIN ST., AKRON, O.

FRANK KOHLBACK Szaion és Restauranta

Vergyógyítás a legújabb mód szerint

ZONGORA és ENÉK-TANÍTÁS.

Springer Andor karmester.

ÉLETMENTŐ.

CSIZMADIA JÁNOS AMERIKA MAGYAR UGYVÉD.

D. B. STONE Magyar nyelvű ügyvéd.

Alfréd Sáfrán Magyar Ügyvéd.

CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD Gottlieb Lajos

Dr. A. PEŠENLEHNER Magyarországon, Angliában és Amerikában vészt

Dr. A. PEŠENLEHNER OGYVÉD

AHOL BELEFULNAK A JÓFAJTA BORBA

Borkereskedők panasza. 700 vagon bor lesz vevőre Vrsacon.

SZABADKA, jan. 4. Vrsacon a bortermelés és a borkereskedelem...

A munkások barátja PAIN-EXPELLER

Az alábbi árakat küldi a pénz előleges beküldése mellett.

FRANK KOHLBACK Szaion és Restauranta

Vergyógyítás a legújabb mód szerint

ZONGORA és ENÉK-TANÍTÁS.

Springer Andor karmester.

ÉLETMENTŐ.

CSIZMADIA JÁNOS AMERIKA MAGYAR UGYVÉD.

D. B. STONE Magyar nyelvű ügyvéd.

Alfréd Sáfrán Magyar Ügyvéd.

CHICAGOI MAGYAR ÜGYVÉD Gottlieb Lajos

Dr. A. PEŠENLEHNER Magyarországon, Angliában és Amerikában vészt

Dr. A. PEŠENLEHNER OGYVÉD

A boldogság hazája

Ha Ön azt mondja a feleségének, hogy le akar menni Floridába...

És az asszony látni fogja, hogy ő egyedül is eltudja tartani a családot...

Disznókat, teheneket nevelhet és hizlalhat, és élhet gyönyörű éghajlat alatt...

Az Egyesült Államok történetében még nem volt ilyen csodálatosan tervezett és keresztültölt farm telepítvény.

Vannak farmjaink, a melyet a társaság beültetett fehér krumpival a saját részére...

KULDJE BE A SZELVENY MÉG MA!

Anélkül, hogy bármire is kötelezném magamat...

Hát igen, a borkereskedőknek rosszul megy, mert az ősszel evvámsra licitáltak...

A bortermelő: Hát igen, a borkereskedőknek rosszul megy...

Florida Farms and Industries Company

660-664 Hippodrome Annex Cleveland, Ohio

715 Prospect Avenue

E. J. FRIED, főmegbízott.

SZABADSÁG

1922 évi Jubileumi Naptárát olvasóink a 25 cent lefizetése ellenében a következő fiókirodáinkban kaphatják meg:

Akron, O. 704 So. Main St.

Columbus, O. 1930 S. Parsons Ave.

Columbus, O. 356 Markeson Ave.

Dayton, O. 327 Conover St.

Lorain, O. 1504 E. 28 St.

Detroit, Mich. 7835 W. Jefferson Ave.

Toledo, O. 115 Whitmore St.

So. Bend, Ind. 417 So. Chapin St.

Youngstown, O. 336 W. Federal St.

FLORIDA AMERIKA TÜNDÉRKERTJE

A boldogság hazája

Ha Ön azt mondja a feleségének, hogy le akar menni Floridába...

És az asszony látni fogja, hogy ő egyedül is eltudja tartani a családot...

Disznókat, teheneket nevelhet és hizlalhat, és élhet gyönyörű éghajlat alatt...

Az Egyesült Államok történetében még nem volt ilyen csodálatosan tervezett és keresztültölt farm telepítvény.

Vannak farmjaink, a melyet a társaság beültetett fehér krumpival a saját részére...

KULDJE BE A SZELVENY MÉG MA!

Anélkül, hogy bármire is kötelezném magamat...

Hát igen, a borkereskedőknek rosszul megy, mert az ősszel evvámsra licitáltak...

A bortermelő: Hát igen, a borkereskedőknek rosszul megy...

Florida Farms and Industries Company

660-664 Hippodrome Annex Cleveland, Ohio

715 Prospect Avenue

E. J. FRIED, főmegbízott.